

"ובי יודע אם לעת כֹּזֵאת, הַגְּעֵת לַמַּלְכוּת" – על תחפושת, עיתוי, תפקיד ומהות במגילה

יג ויאמר מרדכי, להשיב אל-אסתר: אל-תדמי בנפשך, להמלט בית-המלך מכל-היהודים. יד כי אם-החרש תחרישי, בעת הזאת--רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, ואת ובית-אביך תאבדו; ומי יודע--אם-לעת כזאת, הגעת למלכות. טו ותאמר אסתר, להשיב אל-מרדכי. טז לך כנוס את-כל-היהודים הנמצאים בשושן, וצומו עלי ואל-תאכלו ואל-תשתו שלשת ימים לילה ויום--גם-אני ונערתי, אצום כן; ובכן אבוא אל-המלך, אשר לא-כדת, וכאשר אבדתי, אבדתי. יז ויעבר, מרדכי; ויעש, ככל אשר-צויתה עליו אסתר. (מגילת אסתר רק ד) א ויהי ביום השלישי, ותלבש אסתר מלכות, ותעמד בחצר בית-המלך הפנימית, נכח בית המלך; והמלך יושב על-כסא מלכותו, בבית המלכות, נכח, פתח הבית. ב ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה, עמדת בחצר--נשאה חן, בעיניו; וישט המלך לאסתר, את-שרביט הזהב אשר בידו..... (מגילת אסתר פרק ה)

מלבי"ם על מגילת אסתר (אגרת הפורים) פרק ה

"ותלבש אסתר מלכות" - המלכות לבשתה ויהי כמדה,

עד שכל רואיה הכירו כי לה יאות המלוכה

כמו שכתוב (איוב כט) 'צדק לבשתי וילבשני'.

זהר ח"ג קפג:

"ויהי ביום השלישי" — שנחלש כוח גופה מהצום, ונשארה

כנשמה בלא גוף

"ותלבש אסתר מלכות" מלכות עליון, שזהו רוח הקודש.

1. באיזו מידה תפקיד המלכה שאליו נכנסה אסתר, ביטא את ה"אני הפנימי" האמיתי שלה?
2. באיזו מידה גרמו לה התפקיד, העיתוי והמצב לבטא תכונות שהיו חבויות בתוכה?
3. חשבו על דמויות נוספות במגילת אסתר שהמצב או התפקיד גרמו/איפשרו להם לבטא תכונות ויכולות שהיו חבויים בתוכם.

מי מסתתר מאחורי המסכה?

"לואיג'י פירנדלו (1867 – 1936) מגדולי המחזאים והסופרים באיטליה בעת החדשה וזוכה פרס נובל לספרות לשנת 1934 קבע כי "האדם לובש תמיד מסכה". לכאורה יש באמירה זו יותר משמץ של אמת, שהרי האדם הוא בעל חיים הקשרי, או במילים אחרות "זיקית חברתית". קביעה זו מתבטאת למשל בלבוש: אנו מתאימים את בגדינו לנסיבות החברתיות, ולא נופיע לחתונה בבגדי התעמלות. הקשריות חברתית מתבטאת גם באופן התנהגותנו: ננהג יתר רשמיות בעמיתנו במהלכו של סימפוזיון מדעי מאשר בשיחה עם אותם עמיתים במסיבת רעים. זיקיות חברתית ניכרת גם בלשון. המישלב הלשוני המשמש אותנו בשעת שיעור גבוה מזה הנשמע בפינו בימים של ישיבה במוצב או בזמן שירות מילואים. האם בכל מצב חברתי אנו עוטים איפוא תחפושת?" (מתוך יאיר זקוביץ, "כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב" – על תחפושת וגמולה בסיפורי המקרא, הוצאת אקדמון, תשנ"ח)

1. מתי לדעתכם אנשים עוטים מסכות? מה יכול להיות הרווח והמחיר של שימוש במסכה?
2. אילו סוגים של מסכות אתם מכירים? (למשל- ביטחון המחפה על חוסר ביטחון, אדישות המחפה על ביישנות)
3. האם "מסכות" שאנשים עוטים על עצמם מעידות על זיוף וצביעות או על אמת פנימית?
4. חשבו ושוחחו על "תחפושות" ו"תפקידים" שגורמות לנו לבטא "אני פנימי" אמיתי שלא בא לידי ביטוי בחיים הרגילים.
5. חשבו ושוחחו על "תחפושות" ו"תפקידים" שגורמות לנו להתנהג בצורה הפוכה ל"אני הפנימי"

